

ผลการประชุมคณะกรรมการมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช สมัยสามัญ ครั้งที่ ๖๓
ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส ตั้งแต่วันที่ ๑๔-๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๘

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ขอสรุปผลการประชุมโดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. การประชุมอย่างไม่เป็นทางการ คือ

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ขอสรุปผลการประชุมโดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๒. การประชุมอย่างไม่เป็นทางการ คือ

๑.๑ การทบทวนการดำเนินการใช้มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช ครั้งที่ ๔

(Fourth Review)

๑.๑.๑ ร่างรายงานการทบทวนการดำเนินการใช้มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช มีการปรับแก้ข้อเสนอแนะในส่วนของความโปร่งใสและมาตรฐานเอกชน โดยมีสาระสำคัญดังนี้

๑) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการปฏิบัติตามมาตรการ SPS ในส่วนของ SPS-Related Private Standards โดยมีข้อเสนอแนะให้คณะกรรมการ SPS พิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้นจากมาตรการ SPS ที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานเอกชนซึ่งเกิดผลกระทบต่อการส่งออก ยังไม่ได้ข้อยุติในเรื่องการใช้ภาษาอังกฤษที่เหมาะสม และมีบางประเทศเสนอให้ถอนออกจากข้อเสนอแนะในส่วน of มาตรฐานเอกชน

๒) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการปฏิบัติตามมาตรการ SPS ในส่วนของความโปร่งใสของการแจ้งประกาศ (Transparency) โดยมีข้อเสนอแนะให้ประเทศสมาชิกยอมรับขั้นตอนการปฏิบัติในเรื่องความโปร่งใสที่ออกโดยคณะกรรมการ SPS เพื่ออำนวยความสะดวกให้ประเทศสมาชิกสามารถปฏิบัติตามบทบัญญัติของความตกลง SPS โดยยังไม่ได้ข้อยุติในเรื่องการใช้ภาษาอังกฤษที่เหมาะสมเช่นกัน

๑.๑.๒ ประเทศแคนาดาและเคนยาได้ร่วมกันพัฒนาคู่มือที่จะช่วยให้การดำเนินการใช้มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (catalogue of instrument) มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยที่ประชุมยังไม่สามารถหาข้อยุติได้เนื่องจากหลายประเทศมีความเห็นที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ที่ประชุมขอให้พิจารณาข้อเสนอของประเทศอินเดียที่เพิ่มเนื้อหาในการอธิบายสถานะทางกฎหมายของคู่มือนี้ให้ชัดเจน แต่ที่ประชุมยังไม่สามารถหาข้อยุติในส่วน of เนื้อหาข้อความปฏิเสธการรับผิดชอบ (disclaimer) ซึ่งที่ประชุมจะนำมาหารือในการประชุมครั้งต่อไป

๑.๑.๓ ความโปร่งใส (Notification Transparency) ได้อธิบายใน ๒ ประเด็น คือ ๑) การวิเคราะห์ข้อคิดเห็นที่ได้รับจากแบบสอบถามเกี่ยวกับความโปร่งใสในการแจ้งประกาศ โดยผลจากการวิเคราะห์ให้ความสำคัญในเรื่องของการระบุมตรฐานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง และความสอดคล้องกับมาตรฐานสากล การระบุ HS Code การแจ้งประกาศใช้ (form Notification) การแปลเอกสาร เป็นต้น ๒) ร่างกำหนดการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการที่จะจัดในเดือนตุลาคม ๒๕๕๘ เรื่องความโปร่งใสในการแจ้งประกาศ แบ่งเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ การใช้ระบบการจัดการข้อมูลมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (SPS IMS) และระบบการแจ้งเวียนประกาศแบบออนไลน์ด้วยตนเอง (SPS NSS) นอกจากนี้มีหลายประเทศขอให้ที่ประชุม ทบทวนคำนิยามของคำว่า trade facilitating (การอำนวยความสะดวกทางการค้า) ซึ่งฝ่ายเลขานุการแจ้งว่า คำนิยามดังกล่าวไม่ได้เป็นคำนิยามทางการของ WTO โดยมีหลายๆประเทศเห็นว่าควรเน้นแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ในการแจ้งเวียนประกาศเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกทางการค้าจริงๆ

๑.๒ มาตรฐานเอกชนที่เกี่ยวข้องกับมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (SPS-Related Private Standards) จากผลการประชุมคณะกรรมการ SPS ครั้งที่ ๖๒ เมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๕๘ มีมติที่ประชุมเห็นควรให้พักการหารือในประเด็นของคำจำกัดความ (Cooling off period) โดยได้นำกลับมาหยิบยกในการประชุมครั้งนี้ โดยอาร์เจนตินายังคงเห็นว่าจำเป็นต้องได้ข้อสรุปของคำนิยาม ส่วนเบลิจเสนอคำนิยามใหม่ ดังนี้ "SPS-related private standards are animal health, plant health and food safety requirements applied by non-governmental entities". (with the inclusion of the disclaimer since that is what some Members prefer) ประเทศสมาชิกส่วนใหญ่เห็นว่าควรหาข้อยุติที่ประนีประนอม

โดยอาจเขียนผ่านข้อความการปฏิเสธการรับผิดชอบ (disclaimer) นอกจากนี้ซีลียังได้เสนอให้พิจารณาคำนิยามที่กำหนดภาคผนวก เอ ของ SPS Agreement ให้เป็นจุดเริ่มต้นของการกำหนดคำนิยาม โดยประธานเสนอให้พักการหารือในประเด็นดังกล่าว (Cooling off period) แต่ให้หัวข้อดังกล่าวอยู่ในวาระการประชุม และให้ประเทศสมาชิกร่วมกันหาข้อสรุปต่อไป

๑.๓ การประชุมเรื่องการสื่อสารความเสี่ยง (Thematic session on Risk Communication) จากผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่องการวิเคราะห์ความเสี่ยง (Workshop on Risk Analysis) เมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๕๗ ที่ประชุมมีมติให้จัดประชุมการสื่อสารความเสี่ยงในเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๘ ซึ่งมีประเด็นที่สำคัญได้แก่ ๑) ความสำคัญของการสื่อสารความเสี่ยง ๒) กรอบการทำงานและแนวทางปฏิบัติสำหรับการสื่อสารความเสี่ยง ๓) การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และบทเรียนเรื่องการสื่อสารความเสี่ยงประเด็นของ SPS ทั้งจากประเทศกำลังพัฒนาและพัฒนาแล้ว

๒. การประชุมคณะกรรมการ SPS สมัยสามัญ ครั้งที่ ๒๓ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๒.๑ ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญจากประเทศสมาชิก ได้แก่

- สหภาพยุโรปแจ้งแก้ไขร่างประกาศเกี่ยวกับรัฐสมาชิกของสหภาพยุโรปสามารถจำกัดหรือห้ามใช้ในอาหารคนหรืออาหารสัตว์ที่ได้จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุวิศวกรรมได้ ทั้งนี้รัฐสมาชิกต้องพิจารณาตามขั้นตอนการอนุญาตของสหภาพยุโรป โดยไม่ครอบคลุมอาหารทั้งสองประเภทที่นำเข้าและวางจำหน่ายในสหภาพยุโรป

- ญี่ปุ่นรายงานข้อมูลการแผ่รังสีการปนเปื้อนสารกัมมันตภาพรังสีจากโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ฟูกูชิมะไดอิจิ ตั้งแต่เดือนมีนาคม ๒๕๕๔ - มกราคม ๒๕๕๘ ที่อยู่ในระดับปลอดภัยและควบคุมได้ในสินค้าประมง ซึ่งขณะนี้หลายประเทศได้ยกเลิกมาตรการตรวจเข้มสำหรับการนำเข้าสินค้าดังกล่าวจากญี่ปุ่นรวมทั้งประเทศไทยด้วยแล้ว

- ออสเตรเลียแจ้งสถานะของประเทศที่ผ่านการประเมินความเสี่ยงด้านความปลอดภัยอาหารที่เกี่ยวกับโรควัวบ้า (BSE) ที่สามารถนำเข้าเนื้อโคและผลิตภัณฑ์มายังออสเตรเลียได้ โดยในปี ๒๕๕๗-๒๕๕๘ มีประเทศที่การประเมินความเสี่ยงแล้วพบว่าปลอดภัย ได้แก่ ชิลี บราซิล เม็กซิโก อาร์เจนตินาและสหรัฐอเมริกา

- รัสเซียได้เสนอแผนที่เป็นไปได้ (Possible Scenario) เพื่อป้องกันและควบคุมการระบาดของโรคคอตีบสุกรแอฟริกา (African Swine Fever : ASF) ที่พบการระบาดในพื้นที่ของสหภาพยุโรป (ลิทัวเนีย ลัตเวีย โปแลนด์ และเอสโตเนีย)

- เปรูนำเสนอหน่วยงานด้านสุขอนามัยสำหรับสินค้าประมงแห่งชาติ (National Fisheries Health Services : SAPIES) ซึ่งมีหน้าที่กำหนดร่างกฎระเบียบสุขอนามัยการประมง มีการออกใบรับรองสุขภาพสัตว์ การขึ้นทะเบียน มีการเฝ้าติดตามและควบคุมดูแลเพื่อให้เป็นไปตามกฎระเบียบด้านสุขอนามัย นอกจากนี้ได้กำหนดบทลงโทษด้วย

- กิจกรรมการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการด้านมาตรการ SPS จัดโดยองค์การการค้าโลกในปี ๒๕๕๘ ดังนี้ ๑) หลักสูตรการเรียน e-learning ด้านมาตรการ SPS ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลสามารถเข้าอบรมได้ตลอดทั้งปีผ่านระบบออนไลน์ ๒) หลักสูตรการสัมมนาเชิงปฏิบัติการมาตรการ SPS ขั้นสูง (SPS Advance Course) ๓) หลักสูตรการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่องความโปร่งใส (Workshop on Transparency) ๔) การสัมมนา SPS ระดับภูมิภาคและนานาชาติ ซึ่งจะจัดขึ้นในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘ ที่กรุงเทพฯ ประเทศไทย ทั้งนี้หลักสูตรที่ ๒ และ ๓ จะจัดขึ้นในเดือนตุลาคม ๒๕๕๘ ณ นครเจนีวา สวิสเซอร์แลนด์

๒.๒ การเสนอข้อกังวลทางการค้าระหว่างประเทศ (Specific Trade Concerns: STCs)

๒.๒.๑ ที่ประชุมมีการพิจารณาข้อกังวลทางการค้าเรื่องใหม่ที่สำคัญ ได้แก่

- นอร์เวย์แสดงความกังวลต่อมาตรการกักกันและการทดสอบสำหรับนำเข้าปลาของจีน
- สหภาพยุโรปแสดงความกังวลต่อมาตรการห้ามนำเข้าสินค้าประมงแปรรูปจาก

เอสโทเนียและลัตเวียของรัสเซีย

- บราซิลแสดงความกังวลต่อมาตรการที่เข้มงวดเข้าในการรับรองโรงงานเนื้อสัตว์ปีก

เพื่อนำเข้ามายังมาเลเซีย

- สหภาพยุโรปแสดงความกังวลต่อมาตรการห้ามนำเข้าผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ของจีนและ

เกาหลีใต้เนื่องจากพบการระบาดของโรคหิวเวีตส์สุกรแอฟริกา

- อาร์เจนตินา ปารากวัยและสหรัฐอเมริกา แสดงความกังวลต่อร่างมาตรการการ

อนุญาตให้ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปจำกัดหรือห้ามใช้อาหารคน อาหารสัตว์นำเข้าที่ได้จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุวิศวกรรม

๒.๒.๒ ที่ประชุมมีการพิจารณาข้อกังวลทางการค้าที่เป็นเรื่องเดิม และยังไม่สามารถ

หาข้อยุติได้ ดังนี้

- ญี่ปุ่นแสดงความกังวลต่อมาตรการห้ามนำเข้าสินค้าอาหารคนและอาหารสัตว์ของจีนและเกาหลีใต้ เนื่องจากอุบัติเหตุโรงงานนิวเคลียร์ฟูกูชิม่าในญี่ปุ่น

- สหรัฐอเมริกาแสดงความกังวลต่อร่างการจัดประเภทของสารประกอบที่จัดว่าเป็น Endocrine Disruptor (สารที่ขัดขวางการทำงานของต่อมไร้ท่อ)

- สหรัฐอเมริกาแสดงความกังวลต่อกฎระเบียบห้ามพบสาร Bisphenol A ในวัสดุบรรจุภัณฑ์สำหรับอาหารทุกชนิดของฝรั่งเศส

- จีนแสดงความกังวลต่อมาตรการตรวจสอบปลาชนิด Catfish และผลิตภัณฑ์ก่อน

นำเข้าสหรัฐอเมริกาที่อยู่ภายใต้หน่วยงาน Food Safety and Inspection Service (FSIS)

- อินเดียแสดงความกังวลต่อการที่สหภาพยุโรปยกเลิกความเท่าเทียมต่อระบบการ

รับรองสินค้าเกษตรอินทรีย์แปรรูป

- เปรูแสดงความกังวลต่อการใช้กฎระเบียบ Novel food ของสหภาพยุโรป

- อินเดียแสดงความกังวลต่อเรื่อง OIE การจัดประเทศอินเดียไว้ในกลุ่มประเทศที่มีความ

ความเสี่ยงต่ำต่อโรคคว่ำบ้าที่ออสเตรเลียและสหรัฐอเมริกาไม่ยอมรับ

๒.๓ การแจ้งสถานะปลอดโรคระบาด หรือศัตรูพืชภายใต้มาตรา ๖ ของความตกลง SPS

- ประเทศไทยแจ้งสถานะปลอดด้วงเจาะเมล็ด mango seed weevil

(*Stemochetus mangiferae*) ซึ่งทำลายพืชเศรษฐกิจที่สำคัญได้แก่ มะม่วง

- ประเทศบราซิลแจ้งสถานะปลอดโรค African Houses Sickness

- ประเทศเม็กซิโกแจ้งสถานะปลอดโรค Aujeszky's disease ในรัฐ United Mexican States

๓. การหารือทวิภาคีกับประเทศคู่ค้า

๓.๑ การหารือทวิภาคีกับสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน)

ผู้แทนคณะผู้แทนถาวรสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) ประจำองค์การการค้าโลก (Mr. Leon H.J. Liao, Secondary Secretary) ได้ขอพบกับผู้แทนฝ่ายไทยเพื่อหารือเรื่องการนำเข้าเมล็ดพันธุ์มะละกอจากไต้หวัน โดยผู้แทนฝ่ายไทยชี้แจงเรื่องการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชตามข้อมูลเดิมที่ไต้หวันส่งให้ฝ่ายไทยพิจารณาเทียบกับฐานข้อมูลศัตรูพืช CABI ปี ๒๐๐๗ ไม่สามารถอ้างอิงได้เนื่องจากมี

รายงานศัตรูพืชใหม่ๆ เพิ่มขึ้น จึงต้องการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชใหม่ โดยใช้ฐานข้อมูล CABI ปี ๒๐๑๕ ประเทศไทยจึงขอให้ได้วันรวบรวมข้อมูลศัตรูพืชมะละกอมาใหม่ เพื่อให้การวิเคราะห์ความเสี่ยงทำได้รวดเร็ว ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้วันส่งมาเดิมมีเพียงศัตรูพืชหลังการเก็บเกี่ยวเพียงชนิดเดียวทำให้ฝ่ายไทยต้องสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม ทั้งนี้ผู้แทนได้วันแจ้งว่าจะมีหนังสือเป็นทางการแจ้งข้อมูลศัตรูพืชสำหรับนำเข้าเมล็ดมะละกอมายังไทยต่อไป

๓.๒ การหารือทวิภาคีกับประเทศออสเตรเลีย

ผู้แทนออสเตรเลีย (Mr. David Porritt, Director WTO/SPS and North America Team) ได้ขอหารือกับผู้แทนฝ่ายไทยในประเด็นของการส่งออกผลิตภัณฑ์พืชสวนมายังประเทศไทย โดยผู้แทนฝ่ายไทยได้ชี้แจงความก้าวหน้าในเรื่องดังกล่าว ดังนี้ ๑) การปรับแก้ไขเงื่อนไขการนำเข้าพลับจากออสเตรเลีย ซึ่งได้ปรับเพิ่มวิธีการฉายรังสีเป็นมาตรการทางเลือกในการจัดการความเสี่ยงศัตรูพืชนอกเหนือจากวิธี cold treatment ๒) การปรับแก้ไขเงื่อนไขการนำเข้าเซอร์รี่ องุ่น และส้ม โดยร่างเงื่อนไขการนำเข้าทั้ง ๔ ฉบับตามข้อ ๑) และ ๒) ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการกักพืชของกรมวิชาการเกษตรของไทยเรียบร้อยแล้ว ซึ่งขั้นตอนต่อไปต้องเสนอให้อธิบดีกรมวิชาการเกษตรลงนามในร่างเงื่อนไขการนำเข้าผลไม้ทั้ง ๔ ชนิด และประกาศราชกิจจานุเบกษาต่อไป ซึ่งออสเตรเลียจะสามารถส่งออกผลไม้ดังกล่าวมายังไทยได้ นอกจากนี้ฝ่ายออสเตรเลียได้แจ้งความคืบหน้าเรื่องการส่งออกมะม่วงของไทยไปออสเตรเลียว่า กำลังดำเนินการจัดทำร่างการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชสำหรับนำเข้ามะม่วงจากไทย (Draft Pest Risk Analysis) ซึ่งจะได้ประสานงานกรมวิชาการเกษตรให้ทราบความคืบหน้าต่อไป

จากผลการประชุมดังกล่าว มกอช.เห็นควรส่งรายงานให้กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ และกรมประมง เพื่อทราบและพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ที่มา กองนโยบายมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร

๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๘